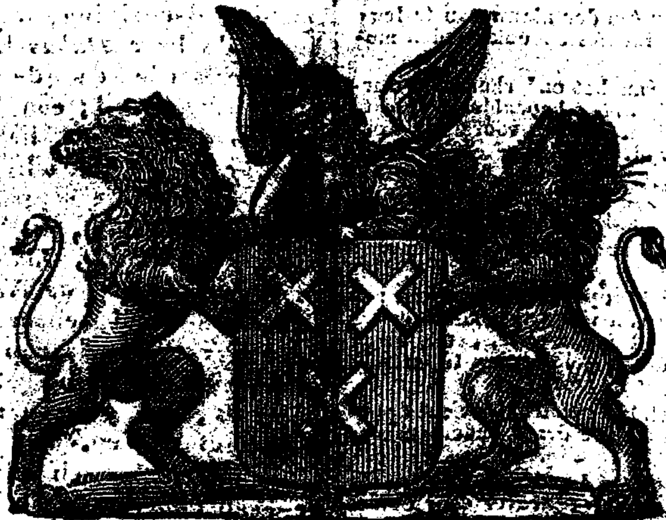
No. 104 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk
NIEUWS-BLAD,
Woensdag 2 Mei.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen, dat, volgens bepaling van Zijne Excellentie den Heere Generaal der Infanterie Opperbevelhebber dezer Vesting, te rekenen van heden, de Poorten dezer Vesting reeds zijn en verder zullen worden geopend des morgens ten *vier* ure en gesloten des avonds ten *negen* ure, zullende de Drijfboomen gelijktijdig met de Poorten worden geopend, doch een half uur vroeger dan deze gesloten worden.

Breda, den 1sten Mei 1838.

De ROY, vt.

Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

Frankrijk.

PARIJS, den 29sten April.

Uit het rapport van den heer *Ganneron* over de geheele begrooting van ontvangsten en uitgaven voor het jaar 1839 blijkt dat dezelve bedraagt 1,040,068,930 fr., behalve nog 36 millioen speciaal voor openbare werken. Vergeleken bij het vorig jaar, bedraagt de tegenwoordige raming 22,848,000 fr. meer. — De commissie van het budget heeft zich ook voór de aanneming van het ontwerp tot remboursement van de 5 pCt. renten verklaard, waarover de discussien woensdag zullen hervat worden.

— De geruchten omtrent de moeijelijke gesteldheid waarin de leden van het ministerie zich bevinden en ten gevolge waarvan er ernstig misverstand zou gerezen zijn tusschen de beide meest invloed hebbende leden, de heeren *Molé* en *Montalivet*, heeft zich wederom vernieuwd. Men denkt dat welligt bij de op handen discussie over de renteverminderіng daarvan iets nader blijken zal.

— Het *Charte* behelst heden een artikel ter wederlegging van het in den aanvang der zitting van gisteren door den heer *Piscatory* bijgebragte, dat de heer *Casimir Périer*, als president der kamer, geweigerd had een brief van hem door een van 's Konings aide-de-camps geschreven, geweigerd had aan te nemen. *La Charte* geeft, ten bewijze, een uittreksel uit den *Moniteur* van 30 december 1830, van de zitting van dien dag, waaruit het tegendeel blijkt.

— Al de dagbladen van Parijs verheffen zich met kracht tegen het schroomelijk misbruik der industriele ondernemingen bij aandeelen, waarvan er nu 94 aan de beurs bekend staan. Intusschen merkt men op, dat de bladen zelven een groot voordeel trekken van die ondernemingen, door de talrijke en lange aankondigingen die de ondernemers deels verpligt zijn te doen, deels doen om hunne speculatie bij het publiek aangenaam te maken. Een der bladen zou sedert een jaar tijds daardoor meer dan 140,000 fr. boven andere jaren getrokken hebben.

— De jury heeft het dagblad de *National* vrijgesproken van de jongst tegen hetzelve gerigte aanklagt nopens een artikel het leger betreffende.

— De aanhouding van den graaf van *Espana* te Metz, door het *Journal des Débats* gemeld, wordt tegengesproken. Dezelve zou zich in tegendeel op reis naar Weenen bevinden.

— De berigten van de spaansche grenzen laten nog in het onzekere, omtrent hetgeen men aangaande den opstand der Baskiers te denken heeft. Het *Mémorial des Pyrenées* bevestigt dat de opstand in den aanvang is gesmoord. De *Sentinelle des Pyrenées* vermeldt den weg dien *Murigorri* genomen heeft. Den 19den was hij te Urta, den 20sten te Leiza, den 21sten te Escuresa; den 22sten was hij naar Litaijen getrokken. Sedert had men, ter zake van het slechte weder, geen stellige tijdingen meer ontvangen. — Een bijzondere brief uit Bajonne van den 25sten verzekert dat *Murigorri* den 24sten te Ataun, nabij Bergara, voort bleef gaan met volk aan te werven, en een bevredigend aanbod, hem van de zijde van don *Carlos* gedaan, zou van de hand gewezen hebben.

Duitschland.

FRANKFORT, den 28sten April.

Uit Posen wordt aan de *Leipziger Allgemeine Zeitung*, onder dagteekening van 20 april, geschreven: » Alle de onaangenaamheden tusschen de regering en den aartsbisschop van Posen (*von Dunin*) zijn bijgelegd. Na een mondgesprek met den dezer dagen van Berlijn teruggekeerden oppersten president *von Flotwell* gehouden te hebben, heeft genoemde prelaat een korten bedenktijd genomen en daarop verklaard, dat hij zijn onregt beseffe en slechts ... gevoelen over het gebeurde. Hij heeft beloofd, alles uit den weg te ruimen, wat door de regering afgekeurd is, en ook aan zijne onderhoorige geestelijken voorschriften in dien zin te zullen geven. Dat ten gevolge van dezen stap alle gisting een einde zal hebben kan men te eer verwachten, daar die gisting voor het geheel niet van zoo veel belang is geweest. Al wat men daarvan in de dagbladen geschreven heeft was waar, voor zoo ver men van op zich zelve staande daadzaken sprak, maar geenszins ten aanzien van de algemeene stemming des volks."

Volgens een ander berigt, zou de aartsbisschop zijne aan den heer *von Flotwell* gedane belofte reeds werkelijk hebben volvoerd en bij eenen nieuwen herderlijken brief den inhoud des vorigen hebben herroepen en zijne onderhoorigen tot trouw aan den Koning hebben aangemaand; — ook zou de heer *von Dunin* zijn generaal-vicaris, *Brozizewski*, uit zijn ambt ontslagen hebben.

Geenszins overeenstemmend met beide deze berigten is een berigt uit Berlijn van den 19den gedagteekend (en dus vroeger geschreven) waarin gezegd wordt, dat tot dien tijd toe de pogingen om den aartsbisschop van Posen tot inkeer te brengen nog geen gewenscht gevolg hadden gehad; en voorts dat de stappen, die de aartsbisschop van Posen gedaan zou hebben, om ook de bisschoppen van Kulm en Ermeland tot het volgen van zijn voorbeeld te bewegen, niet alleen vruchteloos waren gebleven, maar dat de bisschop von Kulm, de heer *von Sedlaesec*, zelfs de dringende brieven van den heer *von Dunin* aan de regering zou toegezonden hebben, welke daardoor, indien het er werkelijk toe kwam dat de aartsbisschop wegens hoog verraad crimineel vervolgd wierd, krachtige bewijzen van zijne verderfelijke oogmerken in handen had.

— Den 13den dezer is de Boheemsche stad Schluikenau het tooneel van eenen verschrikkelijken brand geweest. In de woning van een bakker ontstaan, is dezelve door een hevigen bijkomende storm zoo snel toegenomen, dat in drie uren tijds 160 huizen en 27 schuren eene prooi der vlammen werden; kerk, school en voorstad zijn van de ramp bevrijd gebleven; maar 400 huisgezinnen, meestal van wevers, zijn door dezelve in diepe ellende gestort.

— De Keurprins-Regent van Hessen heeft, bij rescript, den heer *Schwarzenberg* (een der kandidaten) tot het voorzitterschap der Stenden-vergadering benoemd. Daar Hoogstdezelve alzoo den vorigen voorzitter in deze keus is voorbij gegaan en die heeft laten vallen op een der standvastigste bestrijders van de aanspraken der regering op de Rotenburgsche domeinen, voedde men het vertrouwen dat de regering ten aanzien van dit geschilpunt eenigzins van gevoelen was veranderd.

— Uit München schrijft men dat H. M. de keizerin-weduwe van Brazilie eerst tegen het einde dezer maand aldaar verwacht werd; de hertogin *van Leuchtenberg* zou echter reeds den 14den of 15den dezer aldaar aankomen; de opperhofmeester van H. D. H. zou de keizerin te Ostende ontvangen en naar Beijeren geleiden.

— Uit Sicilie verneemt men dat het dorp San Guiseppe, twintig mijlen ten zuiden van Palermo liggende, voor weinige weken door eene aardbeving nagenoeg geheel verzonken is.

— Te Weenen waren den 23 april genoteerd: 5 pCt. Met. 107; 4 pCt. 101; 3 pCt. 83; bankactien 1458.

Nederlanden.

BREDA, den 1sten Mei.

Zijne Majesteit de Koning heeft gisteren het ondervolgend besluit genomen:

Overwegende, dat de aanleg van een ijzeren spoorweg naar den Rijn bevorderlijk kan zijn aan het algemeen welzijn en in het bijzonder aan de belangen van den handel, en wenschende te voldoen aan het verlangen, hetwelk Ons dienaangaande, bij Ons verblijf in de hoofdstad, nader is te kennen gegeven;

Gelet op het rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 21sten dezer, no. 105,

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Er zal onder directie van het Departement van Binnenlandsche Zaken en overeenkomstig de nader vast te stellen plannen, een ijzeren spoorweg worden aangelegd van Amsterdam over Utrecht naar Arnhem, welke later zal kunnen worden uitgebreid in eenen zijtak van Rotterdam naar Utrecht en in eene verlenging van Arnhem tot de Pruissische grenzen.

Art. 2. Tot goedmaking van de kosten dezer onderneming zal eene geldleening worden geopend van negen millioen guldens, welke later voor de zoo even vermelde uitbreiding en verlenging zal kunnen worden aangevuld met eene tweede en derde serie van zes en van drie millioen guldens.

Deze geldleening zal geplaatst worden, het zij bij inschrijving, het zij bij aanbesteding of ook bij stukswijze verkoop, zoo als nader door Ons zal worden bepaald.

Art. 3. De obligatien, uit de tweede en derde serien voortspruitende, zullen beschouwd worden gelijke regten te hebben als die der eerste, zoodat de drie serien te zamen, wanneer daaraan gevolg gegeven wordt, één geheel zullen uitmaken.

Art. 4. De in art. 2 vermelde geldleening zal loopen tegen eene rente van vier en een half ten honderd in het jaar.

Art. 5. Zij zal bijzonderlijk gevestigd zijn op de inkomsten der nieuw aan te leggen, in art. 1 vermelde, wegen, van welken aard die inkomsten ook zouden mogen wezen.

Art. 6. Indien deze inkomsten, na aftrek der kosten van het onderhoud der werken, ontoereikende mogten zijn tot betaling van den bij art. 4 bepaalden interest, zal daarin van Onzentwege en uit Onze bijzondere fondsen worden voorzien; wordende alzoo deze interest-betaling door Ons gewaarborgd.

Art. 7. De zuivere inkomsten, welke overblijven na aftrek van de kosten van onderhoud, van de interest-betaling en van de teruggave van hetgeen, krachtens den waarborg in art. 6, aan interessen mogt betaald zijn, zullen worden aangewend:

voor één vierde part tot uitdeeling aan de obligatie-houders, gelijkelijk naar evenredigheid van ieders aandeelen, —

en voor de andere drie vierde parten tot aflossing bij openbare loting van zoo vele obligatien van deze geldleening, met eene premie van vier ten honderd boven het kapitaal, als tot dien koers zullen kunnen worden ingetrokken, ten einde daarna dadelijk tot vermindering van de hoofdschuld dezer geldleening te worden vernietigd.

Art. 8. Na de aflossing van de bij dit besluit vastgestelde geldleening, zal de eigendom der daarvoor gemaakte werken, met al den aankleve dezer onderneming, aan het Rijk overgaan.

Art. 9. De fondsen dier geldleening en de opbrengsten der werken zullen als gedeponeerde gelden in 's Rijks kas worden gestort, en zal daarover door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, op Onze bijzondere autorisatie, worden beschikt.

Art. 10. De tijd en wijze van de uitgifte der obligatien tot de drie serien dezer geldleening behoorende — waarvan de eerste in den loop van 1838 zal worden geplaatst, en de twee andere in allen gevalle niet vóór de maanden Junij 1839 en 1840 zullen worden geopend, — zullen nader door Ons worden vastgesteld.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van het tegenwoordig besluit, waarvan kennis zal worden gegeven aan Onzen Minister van Finantien en aan de Algemeene Rekenkamer, tot informatie en narigt.

— Men verneemt nog nader omtrent het door Z. M. afgelegd bezoek in de stads-armenschool op het Molenpad te Amsterdam, dat Hoogstdezelve vergezeld was van HH. KK. HH. de Prinsen, den staatsraad gouverneur van Noord-Holland, den griffier der Staten, den burgemeester en wethouder der hoofdstad en verder van een zeer luisterrijk gevolg. Dit bezoek had juist op een oogenblik plaats waarin het gewoon halfjarig examen afgenomen werd. Z. M. doorliep alle klassen, onderhield zich op gemeenzame en vriendschappelijke wijze met de kinderen over hun werk, onderzocht eenige schriften en rekenkundige oplossingen, terwijl curatoren de kinderen in de onderscheiden vakken van onderwijs ondervroegen. Z. M. liet zich door curatoren en den eersten onderwijzer van alles naauwkeurig onderrigt geven, zag de halfjarige gedrags- en vorderings-lijsten in en gaf aan curatoren de verzekering van Hoogstdezelfs bijzondere goedkeuring en tevredenheid. De kalme en goede stemming, stilte en orde, zonder den gepasten eerbied en vrijmoedigheid iets te kort te doen, bij deze arme kinderen, worden gezegd hoogst loffelijk in zich zelve en voorbeeldig voor anderen geweest te zijn. Treffend en aandoenlijk moeten inzonderheid zijn geweest de uitdeeling der prijzen aan de kinderen, die het Z. M. behaagde in eigen persoon met de meeste minzaamheid te doen, en de aanheffing van het 1ste en 5de couplet uit het volkslied van *Tollens*, door de kinderen met zigtbare verheffing gezongen. Het tafereel dier handeling en vereeniging laat zich, zoo als de *Amsterdamsche Courant* zegt, niet beschrijven maar gevoelen; terwijl hetzelve zeker in de harten van alle aanwezigen eenen diepen en blijvenden indruk moest achterlaten.

Van daar heeft Z. M. zich naar het entrepot-dok en de fabrijk van stoomwerktuigen van den heer *van Vlissingen* begeven en dezelve met belangstelling bezigtigd en onder betuiging van tevredenheid verlaten; gedurende het verblijf aan laatstgemelde plaats werd er een borstbeeld van Z. M. en de woorden: *de Koning leve!* gegoten.

Dienzelfden morgen legde Z. K. H. de Prins *van Oranje* een bezoek af bij den thans 91jarigen grijsaard, den heer *Adrien*, een man die reeds in 1762, en alzoo nu 76 jaren geleden, in Nederlandsche dienst trad en, later en wel in de jaren 1794 en 1795, bij den te vroeg aan zijne doorluchtige bloedverwanten ontrukten broeder van onzen Koning, prins *Frederik*, geattacheerd is geweest. — Des middags was er weder groot dinier ten hove; des avonds had men andermaal het genoegen de vorstelijke personen in den stadsschouwburg te zien, waar zij met vernieuwde blijken van eerbied en liefde zijn ontvangen.

Morgen meent men, dat Z. K. H. Prins *Frederik* de voorgenomene reis naar Berlijn zal aanvaarden; Z. K. H. de Prins *van Oranje* zal, naar men verzekert, eene reise derwaarts iets later ondernemen.

— De heer *P. A.* baron *Sirtema van Grovestins*, kamerheer des Konings, dienst doende bij Z. K. H. den Prins *van Oranje*, is eervol ontslagen als kapitein à la suite bij den staf van den Veldmaarschalk opperbevelhebber van het leger.

— Z. M. heeft tot magazijnmeesters der artillerie benoemd, van de 2de klasse, met rang van 1sten luitenant, te Groningen, *G. van der Pol*, magazijnmeester der artillerie van de 3de klasse te Bath; van de 3de klasse, met rang van 2den luitenant, te Vere, *J. Visker*, en van de 3de klasse, met rang van 2den luitenant, te Bath, *J. Berganius*, beide adjudanten-onderofficieren van het 3de bataillon artillerie nationale militie.

De verwacht wordende beslissing omtrent het voorstel van adres aan vorst *Leopold*, ten gevolge van het gebeurde in de gemeente Strasser, in het Luxemburgsche, had gisteren een groot getal personen naar de tribunes en de kamer van vertegenwoordigers te Brussel gelokt. De leden onderhielden elkander druk vóór den aanvang der zitting, over een brief hun door hun ijverig medelid, den heer *Metz*, medegedeeld, waaruit blijken moest, dat op het oogenblik terwijl de inwoners der gemeente Strasser zich vereenigden om eene petitie aan de kamer op te maken, waarin tegen de zoo zij vermeenden aangedane schending van het gebied door de pruissische troepen, en dien hoon dien de belgische vlag geleden had, werd geprotesteerd, er een brand was uitgebarsten, die zij huizen had in de asch gelegd. Door de leden werden terstond ten behoeve der ongelukkigen inschrijving gedaan. Na de opening der zitting, waarbij al de ministers tegenwoordig waren, bragt de heer *Dubus* het rapport der commissie van het adres uit en verklaarde dat de commissie het voorstel met eenparigheid had goedgekeurd; een luid gejuich ging bij het vernemen daarvan in de zaal op, hetwelk herhaald werd, toen bij de geheime stemming over het adres, waarover niemand het woord had gevraagd, dezelfde eenparigheid bleek. Eene commissie werd vervolgens benoemd, bestaande, behalve uit den president, uit de heeren *Wallaert*, *Jadot*, *de Longrée*, *Berceval*, *Dumortier*, *Demonceau*, *Ernst*, *de Nef*, *de Renesse*, *Simons*, *de Terbecq*. Vier van deze leden behooren tot Luxemburg en Limburg. De president verklaarde daarop dat de kamer, overeenkomstig de gedane aanvraag, zich in geheim comité zou vereenigen, waarop de tribunes, tot grooten spijt en ontevredenheid der aanwezenden, ontruimd werden.

— Het brusselsch ministerieel blad *l'Indépendant* vermeldt, dat er geen nadere rapporten omtrent het gebeurde te Strasser bij het bewind ontvangen waren. De militaire kommandant te Arlon, generaal *Tabor*, had alleen berigt, dat hij eene klagt bij den kommanderende generaal in de vesting Luxemburg had ingediend, maar nog geen antwoord had bekomen.

De commissie van het adres zegt dit blad voorts, dat ll. Zondag lang bijeen geweest is en den minister van buitenlandsche zaken uitgenoodigd had zich in derzelver boezem te begeven.

Het belgisch blad, dat in het Luxemburgsche wordt uitgegeven, *l'Echo du Luxembourg*, behelst thans de bijzonderheden van het gebeurde, zoo als die bekend zijn, maar voegt er bij, dat op den volgenden dag, ll. donderdag, de vrijheidsboom met een nog grootere vlag, op nieuw in de gemeente Strasser was geplant en dat de belgische vlag van de kerktorens der niet ver van de vesting Luxemburg liggende gemeenten, zooals Eich, Hollerich en Hesperange, uitgestoken was. — Het in de vesting gedrukt wordende blad, *le Journal du Luxembourg*, spreekt met geen woord van het gebeurde.

— *Le Commerce belge* bevat heden het volgende:

» Het gouvernement heeft gisteren morgen depeches van den heer *van de Weijer* opzigtelijk de hollandsch-belgische zaak ontvangen. Onmiddellijk daarop is er op het paleis een raad van ministers, door den koning gepresideerd, gehouden, waarin de door onzen gezant te Londen gevraagde instructien vastgesteld zijn.

» In denzelfden raad moet men zich met de zaak van Strasser en de te dezer zake te doene vertoogen bezig gehouden hebben; er zou echter niets besloten zijn, uit hoofde dat men een antwoord van den kommandant der vesting Luxemburg, den generaal *Dumoulin*, en een nieuw rapport van den generaal *Tabor*, dat heden morgen gekomen is, afwachtte.

» Men verzekert, schoon wij het niet kunnen bevestigen, dat de graaf *Lehon* ter bijwoning van dezen kabinetsraad ontboden is.

» Een koerier is heden morgen van wege den minister van buitenlandsche zaken gewaarschuwd van zich, tot zijn vertrek gereed te houden. Wij gelooven dat hij, na de zitting van heden, waarin, gelijk men weet, het door de Limburger en Luxemburger leden voorgestelde adres moet worden aangenomen, zal afgezonden worden."

— Het dagblad *le Lynx* wordt thans op nieuw vervolgd wegens hoon den officieren van het 14de regiment aangedaan. Deszelfs verdedigers zijn wederom de heeren *Stevens* en *Rousset*.

— De bisschop van Luik, de heer *van Bommel*, bevindt zich thans te Brussel; zijnde, volgens den *Belge*, door Vorst *Leopold* uitgenoodigd, om zich in persoon wegens zijne deelneming aan de zaken in de Rijnprovincien te verklaren.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (30 April) waren genoteerd: Belg. 102; O. Met. 106⅝; Sp. Ardoin 18⅜; Difered. 6⅞; Nap. r. 93¼; Rom. L. 101; Certif. te Antw. 100; Braz. 77½. — Wissels op Amst. en Rott. ⅜ pCt. pap.; ½ pCt. kont. v.

Te Breda, bij BROESE en COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.